

CONTROLEORGAN OP DE POLITIOENELE INFORMATIE

Uw kenmerk	Ons kenmerk	Bijlage(n)	Datum
/	DA220003		18.05.2022

Betreft: Advies betreffende een ontwerp van ministerieel besluit houdende vastlegging van de lijst van overheden, organen en instellingen aan wie in het kader van hun wettelijke opdrachten politioenele informatie kan meegedeeld worden.

Het Controlegeaun op de politioenele informatie (hierna het 'COC' of 'het Controlegeaun'),

Gelet op de wet van 30 juli 2018 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens* (B.S., 5 september 2018, hierna afgekort als 'WGB'), inzonderheid het artikel 59 §1, 2de lid, artikel 71 en Titel VII, inzonderheid artikel 236;

Gelet op de wet van 3 december 2017 *tot oprichting van een Gegevensbeschermingsautoriteit* (hierna afgekort 'WOG');

Gelet op de wet van 5 augustus 1992 *op het politieambt* (hierna 'WPA');

Gelet op de *Law Enforcement Directive* 2016/680 van 27 april 2016 (hierna *LED*);

Gelet op de wet van 25 december 2016 betreffende de verwerking van passagiersgegevens;

Gelet op het verzoek van 29 maart 2022 van de ministers van Binnenlandse Zaken en Justitie;

Gelet op het verslag van de heer Frank Schuermans, lid-raadsheer in het Controlegeaun;

Brengt op 18 mei 2022 het volgend advies uit.

I. Voorafgaande opmerking nopens de bevoegdheid van het Controleorgaan

1. In het licht van, respectievelijk, de toepassing en de omzetting van de Verordening 2016/679¹ en de Richtlijn 2016/680², heeft de wetgever de taken en opdrachten van het Controleorgaan grondig gewijzigd. Artikel 4 § 2, vierde lid van de organieke wet van 3 december 2017 tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna 'WOG') bepaalt dat de competenties, taken en bevoegdheden als toezichthoudende autoriteit bedoeld door de Verordening 2016/679 voor de politiediensten in de zin van artikel 2, 2°, van de wet van 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politie, gestructureerd op twee niveaus, worden uitgeoefend door het Controleorgaan. Dat betekent met name dat het Controleorgaan ook bevoegd is wanneer politiediensten persoonsgegevens verwerken die niet onder de opdrachten van bestuurlijke en gerechtelijke politie vallen, bijvoorbeeld in het kader van sociaaleconomische doeleinden of HR-verwerkingen. Het Controleorgaan moet worden geraadpleegd in het kader van de voorbereiding van wetgeving of een regelgevende maatregel betreffende de verwerking van persoonsgegevens door de politiediensten van de geïntegreerde politie (zie artikelen 59 §1, 2de lid en 236 § 2 van de WGB, artikel 36.4 van de AVG en artikel 28.2 van de Richtlijn Politie-Justitie). In dit kader heeft het Controleorgaan als opdracht om na te gaan of de door de politiediensten beoogde verwerkingsactiviteit in overeenstemming is met de bepalingen van Titel 1 (voor de niet-operationele verwerkingen)³ en van Titel 2 (voor de operationele verwerkingen) van de WGB⁴. Bovendien heeft het COC ook een opdracht van advies uit eigen beweging, zoals bepaald in artikel 236, § 2, van de WGB, en een opdracht van algemene informatieverstrekking aan het grote publiek, de betrokkenen, de verwerkingsverantwoordelijken en de verwerkers op het gebied van het recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer en gegevensbescherming, zoals bepaald in artikel 240 van de WGB.

2. Met betrekking tot in het bijzonder de verwerkingsactiviteiten in het kader van de opdrachten van bestuurlijke en/of gerechtelijke politie brengt het Controleorgaan uit eigen beweging of op verzoek van de regering of de Kamer van Volksvertegenwoordigers, een bestuurlijke of gerechtelijke autoriteit of een politiedienst advies uit over elke aangelegenheid die verband houdt met het beheer van politionele informatie, zoals bepaald in afdeling 12 van hoofdstuk 4 van de wet op het politieambt⁵.

3. Het Controleorgaan is, ten aanzien van de politiediensten, de Algemene Inspectie van de federale politie en lokale politie (afgekort 'AIG') zoals bedoeld in de wet van 15 mei 2007 op de Algemene

---

¹ Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (hierna de 'Algemene Verordening Gegevensbescherming' of 'AVG' genoemd).

² Richtlijn (EU) 2016/680 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door bevoegde autoriteiten met het oog op de voorkoming, het onderzoek, de opsporing en de vervolging van strafbare feiten of de tenuitvoerlegging van straffen, en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Kaderbesluit 2008/977/JBZ van de Raad (hierna de 'Richtlijn Politie en Justitie' of 'LED' (*Law Enforcement Directive*) genoemd).

³ Artikel 4 §2, 4de lid WGB.

⁴ Artikel 71 §1, 3de lid WGB.

⁵ Artikelen 59 §1, 2de lid en 236, §2 van de WGB.

Inspectie en de Passagiersinformatie-eenheid (hierna afgekort 'BEL-PIU') bedoeld in Hoofdstuk 7 van de wet van 25 december 2016 tevens belast met het toezicht op de toepassing van Titel 2 van de WGB en/of de verwerking van persoonsgegevens zoals bedoeld in de artikelen 44/1 tot 44/11/13 van de wet op het politieambt en/of elke andere opdracht die krachtens of door andere wetten aan het Controleorgaan wordt verleend⁶.

4. Het Controleorgaan is tot slot ingevolge artikel 281, § 4, van de algemene wet van 18 juli 1977 inzake douane en accijnzen, zoals gewijzigd door de wet van 2 mei 2019 tot wijziging van diverse bepalingen met betrekking tot de verwerking van passagiersgegevens ten aanzien van de Dienst Geschillen van de Algemene Administratie van Douane en Accijnzen bevoegd in het kader van de vorderingen gericht aan de BELPIU in fiscale materies.

II. Voorwerp van de aanvraag

5. Het ontwerp van ministerieel besluit (hierna 'het ontwerp MB') van de Ministers van Justitie en Binnenlandse Zaken (hierna 'de politieminsters') heeft als doelstelling uitvoering te geven aan artikel 44/11/9 § 2 WPA, meer bepaald het meedelen van politionele gegevens aan derden die geen politiediensten zijn. Het betreft overheden, organen en instellingen die, naast hun centrale wettelijke opdracht, (eveneens) belast zijn met een opdracht in de strafrechts- en veiligheidsketen.

6. De voorbije jaren heeft het Controleorgaan zelf herhaaldelijk, ook bij de bevoegde politieminsters, aangedrongen op de uitvoering van artikel 44/11/9 § 2 WPA – dat sinds 29 juni 2019 in werking is getreden⁷ - met betrekking tot de lijst van overheden, organen en instellingen aan wie persoonsgegevens en informatie kunnen worden meegedeeld. In verschillende dossiers waarover het Controleorgaan zich heeft dienen te buigen, werd vastgesteld dat de politie door tal van bestuurlijke overheden, organen en diensten wordt bevestigd om politionele gegevens door te geven, terwijl daarvoor geen rechtsgrond in de WPA kon aangeduid worden, noch dat deze overheden, organen en diensten expliciet in de WPA als bestemmingen werden vastgelegd. Het Controleorgaan verwelkomt op zich dan ook dit initiatief van de ministers dat al geruime tijd op zich laat wachten.

Zoals in het verleden herhaaldelijk gesteld, is het meedelen van politionele informatie en persoonsgegevens en het 'openzetten' van politionele gegevensbanken voor niet politionele diensten en instellingen evenwel een evolutie die het Controleorgaan met veel aandacht, maar tegelijk met grote ongerustheid opvolgt. In essentie gaat het immers om persoonsgegevens en informatie die aanvankelijk voor politionele doeleinden werden en worden verwerkt (in het kader van hun opdrachten van bestuurlijke en/of gerechtelijke politie) en men voor andere doeleinden wenst in te zetten. Zoals

⁶ Artikel 71, §1, derde lid *juncto* artikel 236, §3 van de WGB.

⁷ Zie artikel 22 van de Wet van 22 mei 2019 tot wijziging van diverse bepalingen wat het politionele informatiebeheer betreft (BS 19 juni 2019) dat §2 van artikel 44/11/9 WPA heeft vervangen.

de WGB het voorziet, moet dergelijke verdere verwerking zorgvuldig worden onderzocht en afgewogen, zowel op het niveau van de stellers van het ontwerp van de lijst als door het Controleorgaan als toezichthouder.

7. Wat meer bepaald de rol, opdrachten en verantwoordelijkheden van het COC betreft moet immers verwezen worden naar het meest recente arrest van het Grondwettelijk Hof van 10 maart 2022⁸ in deze materie, dat één en ander op scherp heeft gesteld, zoals dat blijkt uit onder meer de overweging B.46.1: *"De politiediensten worden gecontroleerd door het Controleorgaan dat, krachtens artikel 239 van de wet van 30 juli 2018, onder meer de taak heeft om na te gaan of de inhoud van de databanken en de procedure voor de verwerking van de daarin bewaarde gegevens en informatie overeenkomen met het bepaalde in de artikelen 44/1 tot 44/11/13 van de wet op het politieambt. Uit artikel 239, § 3, 2° en 3°, van de wet van 30 juli 2018 blijkt bovendien dat de controlebevoegdheid van het Controleorgaan met name betrekking heeft op de inachtneming van de bepalingen met betrekking tot de ontvangst en de mededeling van de gegevens en informatie⁹ door de wettelijk gemachtigde autoriteiten en diensten"* (B.46.1)

Met betrekking tot de (voorafgaande) adviesrol van het COC overwoog het Hof nog – weliswaar m.b.t. artikel 44/11/12 § 1 WPA, dat evenwel noodzakelijk uitvoering moet bekomen om artikel 44/11/9 § 2 ten volle toepassing te laten krijgen (zie in het bijzonder art. 44/11/12 §1, 2° WPA) het volgende: *"Aangezien artikel 44/11/12, § 1, van de wet op het politieambt erin voorziet dat de Koning die nadere regels slechts kan aannemen na advies van het Controleorgaan, heeft de wetgever bovendien de erin bedoelde machtiging omgeven **met bijzondere waarborgen die verband houden met het recht op eerbiediging van het privéleven**"* (B.63.1). De opdracht van het COC wordt dus door het Hof omschreven als een 'bijzondere waarborg verband houdende met het recht op eerbiediging van het privéleven'. Het Controleorgaan dient dan ook, voor zover daar nog twijfel mocht over bestaan, voormelde waarborgen scrupuleus te controleren, bevoegdheid die ook door de Ministerraad zelf overigens werd benadrukt: *"In ondergeschikte orde doet de Ministerraad gelden dat een voorafgaande controle door het Controleorgaan wordt gehandhaafd door artikel 44/11/9, § 2, van de wet op het politieambt, dat bepaalt dat de lijst van de overheden, organen of publieke organen waaraan de persoonsgegevens eveneens kunnen worden meegedeeld, wordt opgesteld na het advies van het Controleorgaan. Hij doet eveneens gelden dat het Hof reeds heeft geoordeeld, bij zijn arrest nr. 108/2016, dat het voorafgaande advies van het Controleorgaan grondwettig was (B.99). Hij merkt op dat de wetgever, na de rol van de verwerkingsverantwoordelijke en de opdrachten van het Controleorgaan te hebben versterkt in de artikelen 59, 239, § 3, en 247 van de wet van 30 juli 2018, het niet noodzakelijk heeft geacht het voorafgaande advies van het Controleorgaan bindend te maken in geval van mededeling van gegevens aan openbare overheden"* (A.18).

⁸ GwH, n° 33/2022 van 10 maart 2022, www.grondwettelijkhof.be

⁹ Eigen onderlijning.

Illustratief tot slot voor het belang dat het Grondwettelijk Hof toekent aan de rol en opdrachten van het Controleorgaan en de hem toekomende verantwoordelijkheid is de hiernavolgende overweging, weliswaar met betrekking tot de richtlijnen van de politieminsters in uitvoering van artikel 44/4 WPA (problematiek van de toegangsregels en de koppelingen), maar perfect analoog toepasbaar op art. 44/11/9 §2 WPA: *"Krachtens artikel 239 van de wet van 30 juli 2018 dient het Controleorgaan, door middel van onderzoek naar de werking, overigens na te gaan of de inhoud van de gegevensbanken en de procedure voor de verwerking van de daarin bewaarde gegevens en informatie overeenkomen met het bepaalde in de artikelen 44/1 tot 44/11/13¹⁰ op het politieambt. Het Controleorgaan, dat ter zake ambtshalve kan optreden, kan daartoe ook worden verzocht door, onder meer, de Gegevensbeschermingsautoriteit, de Kamer van volksvertegenwoordigers en door de gerechtelijke overheden (artikel 237 van de wet van 30 juli 2018). **In het geval waarin de door de ministers van Binnenlandse Zaken en van Justitie opgestelde richtlijnen niet in overeenstemming zouden zijn met artikel 44/4 van de wet op het politieambt, staat het aan dat Controleorgaan, in voorkomend geval op verzoek van de in artikel 237 van de wet van 30 juli 2018 vermelde organen en overheden, de noodzakelijke initiatieven te nemen met het oog op het ongedaan maken van die onwettigheid**" (B.38).*

III. Analyse van de aanvraag

1. Algemeen

8. De voorgelegde tekst bevat twee delen, bestaande uit het ontwerp van:

- ministerieel besluit dat 1 artikel bevat met de verwijzing naar de lijst zoals voorzien in artikel 44/11/9 § 2 WPA;
- een bijlage bij het ministerieel besluit met de "*Lijst van bestemmingen*". Deze lijst vermeldt 23 overheden, organen of instellingen, verdeeld over de federale staat, het Waals en Vlaams gewest, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de Duitstalige gemeenschap.

Artikel 44/11/9 § 2 WPA bevat twee leden die luiden als volgt:

*"Overeenkomstig de nadere regels vastgelegd in richtlijnen van de ministers van Binnenlandse Zaken en Justitie, elk in het kader van hun bevoegdheden, kunnen ze eveneens **meegedeeld** worden aan de Belgische openbare overheden, publieke organen of instellingen of instellingen van openbaar nut die door de wet belast zijn met de toepassing van de strafwet of die wettelijke verplichtingen inzake de openbare veiligheid hebben, wanneer deze ze nodig hebben voor de uitoefening van hun wettelijke opdrachten.*

---

¹⁰ Dus ook artikel 44/11/9 WPA.

De lijst van deze overheden, organen of instellingen wordt vastgelegd door de ministers van Binnenlandse Zaken en Justitie op basis van een voorstel van het Comité Informatie en ICT bedoeld in artikel 8sexies van de wet van 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst, gestructureerd op twee niveaus. Het advies van het Controleorgaan met betrekking tot dit voorstel wordt gevraagd'.

Terwijl in artikel 44/11/9 § 1 WPA de organen en diensten uitdrukkelijk en limitatief worden vermeld waaraan de politie persoonsgegevens en informatie kunnen mededelen, voorziet de tweede paragraaf van hetzelfde artikel erin dat de politieminsters in een lijst nog andere Belgische overheden, organen en instellingen kunnen aanduiden aan wie politionele informatie en persoonsgegevens kan worden meegedeeld, indien deze belast zijn met een opdracht in de strafrechts- en veiligheidsketen.

9. Onderafdeling 8 van afdeling 12 "*Het informatiebeheer*" heeft als titel "*De mededeling van gegevens en toegang tot de ANG*". Aangezien artikel 44/11/9 WPA deel uitmaakt van deze ondertitel is het van belang dat de vraag wordt gesteld wat onder 'mededeling van gegevens en informatie' wordt verstaan, nu het ontwerp MB de 'mededeling' van gegevens aan de bestemmingen van de lijst tot voorwerp heeft.

Niet los daarvan moet ook verwezen worden naar artikel 44/11/12 WPA dat als volgt luidt:

"§ 1. De Koning bepaalt bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad, na advies van het Controleorgaan :

1° de nadere regels van de rechtstreekse toegang tot de in de A.N.G. vervatte persoonsgegevens en informatie voor de overheden bedoeld in artikelen 44/11/7, 44/11/8 en 44/11/8bis in het kader van de uitoefening van hun wettelijke opdrachten;

*2° de nadere regels van de rechtstreekse bevraging van de A.N.G. **voor de overheden bedoeld in artikel 44/11/9** in het kader van de uitoefening van hun wettelijke opdrachten.*

§ 2. De nadere regels van de rechtstreekse bevraging of van de rechtstreekse toegang, bedoeld in dit artikel hebben minstens betrekking op :

a) de behoefte om te kennen;

b) de categorieën van personeelsleden die op basis van de uitoefening van hun opdrachten over een rechtstreekse toegang beschikken of over een mogelijkheid beschikken om de A.N.G. rechtstreeks te bevragen;

c) de geautomatiseerde verwerkingen die uitgevoerd worden op basis van de gegevens en informatie van de A.N.G.;

d) de verplichting tot naleving van het beroepsgeheim door alle personen die rechtstreeks of onrechtstreeks kennis nemen van de gegevens en informatie van de A.N.G.;

e) de veiligheidsmaatregelen, waaronder :

1° de beveiliging van de gebouwen en netwerken;

2° de verplichting om alle transacties op te lijsten en deze opgelijste gegevens gedurende minimaal tien jaar te bewaren;

f) de verplichting om voorafgaand aan het verkrijgen van de rechtstreekse toegang of het recht op rechtstreekse bevraging een opleiding te volgen;

g) de evaluatie van de betrouwbaarheid, de omgeving en de antecedenten van de personeelsleden bedoeld in punt b)“.

10. Het belang van het onderscheid tussen de concepten “mededeling”, “rechtstreekse bevraging” en “rechtstreekse toegang” werd recent benadrukt door het Grondwettelijke Hof in voormeld arrest van 10 maart 2022:

- *“In de desbetreffende onderafdeling wordt een onderscheid gemaakt tussen (1) de mededeling van gegevens en informatie uit de politionele gegevensbanken, waaronder wordt verstaan het doorzenden, met welk middel ook, van persoonsgegevens uit die databanken, (2) de rechtstreekse toegang tot de A.N.G., waaronder wordt verstaan een geautomatiseerde verbinding met die databank en (3) de rechtstreekse bevraging van de A.N.G., waaronder een beperkte rechtstreekse toegang wordt verstaan (artikel 44/11/4). In tegenstelling tot de «rechtstreekse toegang» en de «rechtstreekse bevraging», heeft de in de bestreden wet geregelde «mededeling van gegevens en informatie» niet alleen betrekking op de in de A.N.G. vervatte persoonsgegevens en informatie, maar ook op die vervat in de basisgegevensbanken en bijzondere gegevensbanken (artikel 44/11/4, § 1, van de wet op het politieambt). Een mededeling van gegevens en informatie verloopt bovendien, in tegenstelling tot de rechtstreekse toegang en de rechtstreekse bevraging, niet via een geautomatiseerde verbinding, zodat aan die mededeling in beginsel een gerichte vraag van de bedoelde overheden, instellingen en personen dient vooraf te gaan.” (B.57)*
- *“Zoals is vermeld in B.57, wordt in de bestreden wet een onderscheid gemaakt tussen (1) de mededeling van gegevens en informatie uit de politionele gegevensbanken, waaronder wordt verstaan het doorzenden, met welk middel ook, van persoonsgegevens uit die databanken, (2) de rechtstreekse toegang tot de A.N.G., waaronder wordt verstaan een geautomatiseerde verbinding met die databank, en (3) de rechtstreekse bevraging van de A.N.G., waaronder een beperkte rechtstreekse toegang wordt verstaan (artikel 44/11/4 van de wet op het politieambt). Uit de parlementaire voorbereiding van de wet van 18 maart 2014 «betreffende het politionele informatiebeheer en tot wijziging van de wet van 5 augustus 1992 op het politieambt, de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens en het Wetboek van strafvordering» blijkt dat de wetgever dat onderscheid heeft ingevoerd «omdat de inmenging in de persoonlijke levenssfeer niet dezelfde is naargelang het gaat om een mededeling van of een rechtstreekse toegang tot de gegevens» (Parl. St., Kamer, 2013-2014, DOC 53-3105/001, p. 54). De wetgever is aldus van oordeel geweest dat wanneer het de in de wet vermelde*

overheden, diensten, instellingen en personen toegestaan is om gegevens te verwerven uit de politionele databanken, rekening dient te worden gehouden met de impact van het verzenden van die gegevens op de persoonlijke levenssfeer en met de aard van de overheden, diensten, instellingen en personen, aan wie die gegevens worden overgezonden. Hij is daarbij ervan uitgegaan dat een rechtstreekse toegang een grotere impact heeft op de persoonlijke levenssfeer dan een rechtstreekse bevraging en een mededeling en dat een rechtstreekse bevraging de persoonlijke levenssfeer meer in het gedrang kan brengen dan een mededeling" (B.69.1).

De gecombineerde lezing van artikel 44/11/9 §2 en 44/11/12 WPA brengt met zich dat de "*Belgische openbare overheden, publieke organen of instellingen of instellingen van openbaar nut die door de wet belast zijn met de toepassing van de strafwet of die wettelijke verplichtingen inzake de openbare veiligheid hebben*" de begunstigde kunnen zijn van zowel een (1) **mededeling** van politionele informatie en persoonsgegevens (uit alle gegevensbanken), alsmede van (2) een **rechtstreekse bevraging** van de ANG. Dit aspect moet goed voor ogen worden gehouden bij de beoordeling van het voorliggende ontwerp MB en de daarin opgenomen lijst. Een **rechtstreekse toegang** is voor deze "*Belgische openbare overheden, publieke organen of instellingen of instellingen van openbaar nut die door de wet belast zijn met de toepassing van de strafwet of die wettelijke verplichtingen inzake de openbare veiligheid hebben*" wettelijk **niet** mogelijk¹¹.

Er mag ook benadrukt worden dat een rechtstreekse bevraging, in tegenstelling tot de mededeling, zonder tussenkomst van een lid van de politiediensten plaatsvindt¹², wat met zich brengt dat een extra motivering en waarborgen moeten worden voorzien wanneer niet politionele derde organen en instellingen bedoeld in art. 44/11/9 §2 WPA een dergelijke rechtstreekse bevraging zouden bekomen.

11. Wat betreft titel 1 van het ontwerp (het ministerieel besluit als zodanig) valt op te merken dat deze, bij een letterlijke lezing, enkel de mededeling van "*politionele informatie*" beoogt. Strikt genomen zou dat betekenen dat het ontwerp niet voorziet in de mededeling van "*persoonsgegevens*", terwijl artikel 44/11/9 WPA, voor alle duidelijkheid, betrekking heeft op de mededeling van "*persoonsgegevens en de informatie*". Of de stellers van het ontwerp de mededeling van politionele informatie daadwerkelijk wensen te beperken tot politionele 'informatie', en dus de mededeling van

---

¹¹ Zie ook Gemeenschappelijke richtlijn van 2 februari 2021 van de Ministers van Justitie en van Binnenlandse Zaken met betrekking tot de bepaling van de nadere regels voor de mededeling van persoonsgegevens en informatie die door de politiediensten worden verwerkt in het raam van hun opdrachten van bestuurlijke en gerechtelijke politie, bedoeld in de artikelen 14 en 15 van de wet op het politieambt, door de politiediensten en tot de rechtstreekse toegang en de rechtstreekse bevraging van de ANG, punt 3, *BS* 2 februari 2021.

¹² Zie ook Gemeenschappelijke richtlijn van 2 februari 2021 van de Ministers van Justitie en van Binnenlandse Zaken met betrekking tot de bepaling van de nadere regels voor de mededeling van persoonsgegevens en informatie die door de politiediensten worden verwerkt in het raam van hun opdrachten van bestuurlijke en gerechtelijke politie, bedoeld in de artikelen 14 en 15 van de wet op het politieambt, door de politiediensten en tot de rechtstreekse toegang en de rechtstreekse bevraging van de ANG, punt II.32.2, *BS* 2 februari 2021.

'persoonsgegevens' wensen uit te sluiten, is dus onduidelijk en wellicht niet de bedoeling. Het komt aan de stellers van het ontwerp toe om hierin duidelijkheid te brengen.

2. fundamentele opmerking: de onmogelijkheid om een deugdelijke advies te verstrekken en het COC zijn toezichthoudende rol ten volle waar te laten maken.

12. Het Controleorgaan kan pas van advies dienen¹³, en dus zijn wettelijke opdracht naar behoren uitvoeren zoals hoger ook werd geïllustreerd aan de hand van de recente rechtspraak van het Grondwettelijk hof, wanneer het voorwerp waarover advies wordt gevraagd, alle noodzakelijke elementen bevat die aan een onderzoek moeten kunnen worden onderworpen. **Het Controleorgaan kan evenwel niet anders dan vaststellen dat het ontwerp op dat vlak volledig tekortschiet, waardoor het zich in de onmogelijkheid bevindt om zijn wettelijke opdracht naar behoren uit te voeren.**

13. Immers, conform artikel 44/11/9 § 1 aanhef en artikel 44/11/9 § 2 WPA moet het ontwerp **de nadere regels vastleggen** met betrekking tot de mededeling van persoonsgegevens en informatie aan de bestemmingen op de lijst. Deze nadere regels moeten een gerechtvaardigd antwoord geven op de volgende belangrijke aspecten:

- 1) het verband tussen de mededeling van de persoonsgegevens en de informatie enerzijds en de opdracht(en) of de (wettelijke of reglementaire) verplichting(en) van de bestemming in de strafrechts- en veiligheidsketen anderzijds. Met andere woorden: (1) is de bestemming op de lijst door de wet belast met een opdracht in de strafrechts- en veiligheidsketen en (2) kan deze opdracht niet uitgevoerd worden zonder dat daarbij politiegegevens worden verwerkt?;
- 2) Welke persoonsgegevens of categorieën van persoonsgegevens heeft de bestemming precies nodig om deze opdracht of verplichting uit te voeren?
- 3) Op welke wijze worden de gegevens meegedeeld: toegang tot de politionele gegevensbank (rechtstreekse bevraging) of middels het doorzenden door de politie naar de bestemming? Er wordt in dat verband verwezen naar het concept "mededeling en/of "rechtstreekse bevraging" waarvoor voormelde bestemmingen in aanmerking komen (cf. randnummer 10);
- 4) welke zijn de nadere regels met betrekking tot het verwerkingsproces en de gegevensflux? Gaat het bijvoorbeeld om een punctuele doorzending of een systematische en volumineuze mededeling? Betreft het al dan niet een geautomatiseerde doorzending (wat bij een rechtstreekse bevraging in beginsel het geval is)?

Er moet met andere woorden **per overheid, orgaan of instelling aangetoond** worden wat het verband is tussen de respectievelijke wettelijke of reglementaire opdrachten en (de mate waarin) deze

---

¹³ Art. 236 § 2 WGB.

overheid, orgaan of instelling belast is met de toepassing van de strafwet of een wettelijke verplichting inzake de openbare veiligheid heeft enerzijds en de gewenste te ontvangen politionele informatie en persoonsgegevens anderzijds. Daarnaast dient de opdracht of de verplichting het verband aan te tonen met de aard van de persoonsgegevens en informatie die de bestemming daadwerkelijk nodig (*need to know* beginsel) heeft om de beweerde opdracht in de strafrechts- en veiligheidsketen te kunnen uitvoeren en op welke wijze het verwerkingsproces wordt toegepast. De antwoorden op deze vragen zijn ook van invloed op de wijze waarop de persoonsgegevens en informatie worden meegedeeld (cf. hoger 'mededeling' of 'rechtstreekse bevraging' of beide)

14. Het is het Controleorgaan (en dus ook de rechtsonderhorige of betrokkenen) volstrekt onduidelijk – ook al bij gebreke aan enige verduidelijkende nota - wie welke opdracht in de strafrecht- en veiligheidsketen heeft, welke persoonsgegevens en/of informatie een bestemming op de lijst kan medegedeeld krijgen, laat staan of, en ja zo waarom, aan alle bestemmingen op de lijst dezelfde (bijzondere) categorieën persoonsgegevens worden of zullen worden meegedeeld. De stellers van het ontwerp laten dus na om een oplisting te geven van de aard van de persoonsgegevens en/of informatie die aan een welbepaalde bestemming kunnen worden meegedeeld in functie van hun (specifieke) opdracht of taak in de strafrechts- en veiligheidsketen en hoe dat moet of zal gerealiseerd worden.

15. Wat de toepassing van artikel 44/11/9 WPA betreft wordt herhaald dat bijkomend de aandacht dient gevestigd te worden op de modaliteiten voor de mededeling van persoonsgegevens en informatie die zijn uitgewerkt door de Gemeenschappelijke richtlijn van de Ministers van Justitie en van Binnenlandse Zaken van 2 februari 2021 "*met betrekking tot de bepaling van de nadere regels voor de mededeling van persoonsgegevens en informatie die door de politiediensten worden verwerkt in het raam van hun opdrachten van bestuurlijke en gerechtelijke politie, bedoeld in de artikelen 14 en 15 van de wet op het politieambt, door de politiediensten en tot de rechtstreekse toegang en de rechtstreekse bevraging van de ANG.* In punt 2 van titel III van deze gemeenschappelijke richtlijn wordt in de eerste plaats gedefinieerd wat onder mededeling in de zin van deze richtlijn wordt verstaan en wordt ook aandacht besteed aan de mededeling van persoonsgegevens en informatie zoals voorzien in artikel 44/11/9 § 2 WPA. Het is het Controleorgaan evenwel onduidelijk of de stellers van het ontwerp met deze gemeenschappelijke richtlijn rekening houden, en zo ja, in welk opzicht en in welke mate. Hierbij moet ten overvloede opgemerkt worden dat de het ontwerp MB niet zou kunnen volstaan met een loutere verwijzing naar deze gemeenschappelijke richtlijn om de mededeling en/of rechtstreekse bevraging van persoonsgegevens en informatie aan alle bestemmingen op de ontworpen lijst te rechtvaardigen. Deze gemeenschappelijk richtlijn spreekt zich immers in het geheel niet uit over welke persoonsgegevens en informatie precies kunnen worden meegedeeld in relatie tot

de opdracht of taak die elke afzonderlijke bestemming van de gegevens in de strafrechts- of publieke veiligheidsketen heeft (cf. randnummer 13), noch over de modaliteiten.

Zoals deze gemeenschappelijke richtlijn van 2 februari 2021 het zelf duidelijk stelt: *“Voor de mededeling van de door de politiediensten verwerkte persoonsgegevens en informatie aan derden moet (bovendien) het "accountability"-principe worden nageleefd”*. Welnu het Controleorgaan kan niet anders dan vaststellen dat de naleving van dit basisbeginsel in het ontwerp MB (en bij uitbreiding in het actuele vigerende reglementaire kader) ontbreekt. Maar, zoals hiervoor al opgemerkt, het ontwerp refereert noch direct noch indirect naar deze richtlijn.

16. Het Controleorgaan wenst ook ten overvloede de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof in herinnering te brengen zoals recent verwoord in het hoger vermelde arrest van 10 maart 2022 waarin het o.a. het volgende stelt:

- *“Zoals in B.4.5 is vermeld, dient een overheidsinmenging in de uitoefening van het recht op eerbiediging van het privéleven niet alleen op een **voldoende precieze wettelijke** bepaling te berusten, maar ook te beantwoorden aan een **dwingende maatschappelijke behoefte** in een democratische samenleving en **evenredig** te zijn met het nagestreefde wettige doel”* (B.65.2.)-

- *“Artikel 5.2.i van de aanbeveling nr. R (87) 15, met als opschrift «Mededeling aan andere overheidsorganen», bepaalt :*

« De mededeling van gegevens aan overheidsorganen zou enkel mogen worden toegestaan indien er, in een bepaald geval :

*a. een **duidelijke** wettelijke verplichting of toelating of toelating van de toezichthoudende autoriteit is, dan wel indien;*

*b. die gegevens **onontbeerlijk** zijn **voor de ontvanger om zijn eigen wettelijke taak te vervullen** en voor zover het doel van de verzameling of verwerking door die ontvanger niet onverenigbaar is met het oorspronkelijk beoogde doel en voor zover de wettelijke verplichtingen van het mededelende orgaan niet eraan in de weg staan » (eigen vertaling)”*(B.65.1).

De overwegingen B.66.1 tot en met B. 69.5 illustreren tot slot glashelder het fundamentele belang dat het Grondwettelijk Hof (gebaseerd op onder meer de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens) en dus ook het Controleorgaan, hecht aan het belang van een **gedegen verantwoording** in geval van verdere verwerkingen van politionele persoonsgegevens en informatie voor andere doeleinden en aan het te voeren onderzoek of *“de inmenging in het recht op eerbiediging van het privéleven die uit de bestreden bepalingen voortvloeit, **voldoende precies is, evenredig** en beperkt tot het **'strikt noodzakelijke'**”* (B.68).

17. Gelet op de voorgaande fundamentele opmerkingen moet dan ook geconcludeerd worden dat het Controleorgaan zich niet in de mogelijkheid bevindt om het ontwerp in zijn huidige stand en staat aan een deugdelijk onderzoek te onderwerpen, laat staan dat de mededeling van de persoonsgegevens en informatie ten overstaan van elke afzonderlijke bestemming zorgvuldig in beschouwing kan worden genomen. Concreet kan het Controleorgaan zich dus niet uitspreken over de vraag:

- of iedere bestemming op de lijst door de wet belast is met de toepassing van de strafwet of een verplichting heeft inzake de bescherming van de openbare veiligheid (doelbinding);
- of deze overheid, orgaan of instelling deze opdracht niet kan uitvoeren zonder daarbij persoonsgegevens en/of informatie te verwerken (noodzakelijkheid);
- welke persoonsgegevens en/of informatie de bestemming precies nodig heeft om deze welbepaalde opdracht of verplichting uit te voeren (proportionaliteit);
- op welke wijze de persoonsgegevens en informatie worden meegedeeld (o.a. informatieveiligheid, al dan niet rechtstreekse bevraging, ...);
- met welke waarborgen de mededeling van de persoonsgegevens en informatie wordt omringd (bewaartermijn, verder gebruik, enz. ...).

OM DEZE REDENEN,

Het Controleorgaan op de politionele informatie

verleent een negatief advies op het ontwerp van Ministerieel besluit;

verzoekt de aanvrager gevolg te geven aan de hogervermelde fundamentele opmerkingen.

Advies goedgekeurd door het Controleorgaan op de Politionele Informatie op 18 mei 2022

Voor het Controleorgaan,
De voorzitter,
Philippe ARNOULD (GET)